

Nederlandse vertaling van de voorstellen van de Venetiëcommissie

(nummering niet in het originele document)

A. Wetgevende macht:

- 1) Het opnemen van hardheids- en proportionaliteitsclausules zou moeten worden overwogen voor toekomstige wetgeving wanneer dit passend is bij de specifieke doelen en het ontwerp van het beleid in kwestie;
- 2) In daarvoor geschikte delen zou nieuwe wetgeving bepalingen kunnen bevatten waarin de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in herinnering worden gebracht of herhaald;
- 3) het Reglement van Orde van de Tweede Kamer zou kunnen gewijzigd om de controle op de uitvoerende macht te vergemakkelijken, dit zou bijvoorbeeld kunnen worden gedaan door de rechten van 30 parlementsleden uit te breiden met de mogelijkheid om hoorzittingen en parlementaire onderzoeken te initiëren, of door ervoor te zorgen dat een permanente commissie specifieke verantwoordelijkheid heeft voor effectieve controle van wetten en hun toepassing op overeenstemming met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en de rule of law;
- 4) het informatierecht van parlementsleden uit hoofde van artikel 68 van de Grondwet moet praktisch en doeltreffend worden gemaakt;
- 5) zowel commissies als individuele parlementsleden moeten kunnen beschikken over voldoende personeel en middelen die bestemd zijn voor de controle op de regering en wetten;
- 6) voor wat betreft attitudes, hoewel dit niet via wetgeving kan worden opgelegd, moet het als aanvaardbaar en zelfs normaal worden beschouwd dat parlementsleden van regeringspartijen ook het parlement als instelling vertegenwoordigen, en dat deelname aan parlementaire controle van de regering geen blijk van disloyaliteit is.

B. Uitvoerende macht:

- 7) de informatiestroom binnen overheidsdiensten en tot op ministerieel niveau, in het bijzonder over kwesties die tegen het huidige beleid ingaan, moet worden verbeterd;
- 8) voor individuen moet de toegang tot relevante informatie worden verbeterd, klachtprocedures moeten eenvoudig en informeel worden gemaakt en hulp moet worden geboden bij het indienen van een klacht met inachtneming van een neutraliteitsplicht;
- 9) de uitvoerende macht moet de Aanwijzingen voor de regelgeving herzien, en waar nodig aanpassen, om ervoor te zorgen dat de interne beoordeling van de kwaliteit van wetgeving ook effectief toezicht bevat op de naleving van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en de rule of law, zoals rechtszekerheid, gerechtvaardigde verwachtingen, non-discriminatie, individuele beoordeling en proportionaliteit;
- 10) de uitvoerende macht moet de kwaliteit van de wetgeving beoordelen en waarborgen, zowel bij de voorbereiding van wetgeving die aan het parlement wordt voorgelegd, als bij de toepassing van nieuwe wettelijke bepalingen, rekening houdend met mogelijke scenario's en risico's; dergelijke beoordelingen moeten indien nodig worden herzien;
- 11) de uitvoerende macht, de Autoriteit Persoonsgegevens en andere relevante organen moeten de ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie op de voet volgen en nieuwe ontwikkelingen moeten worden betrokken bij het ontwerpen van toekomstige AI-systemen en wanneer bestaande systemen worden herzien;
- 12) sectorale informatie moet op ruime schaal binnen de overheid worden gedeeld om relevante input van ook andere sectoren van de overheid mogelijk te maken.

C. Rechterlijke macht:

- 13) communicatiekanalen zouden kunnen worden ingesteld voor de rechterlijke macht om aandacht te vragen van de andere staatsmachten voor wetgeving die in de praktijk tot systemische problemen kan leiden;
- 14) op basis van een grondige analyse zou kunnen worden overwogen of artikel 120 van de Grondwet gewijzigd zou moeten worden, of dat andere mechanismen voor constitutionele toetsing zouden moeten worden ingevoerd.

Bron: "The Netherlands – Opinion on the Legal Protection of Citizens", Adopted by the Venice Commission at its 128th Plenary Session (Venice and online, 15-16 October 2021), CDL-AD(2021)031, para. 137, p. 28.